

- Projekt -
Uchwała Nr XXVIII/ /2008
Rady Powiatu Wodzisławskiego
z dnia 22 grudnia 2008 roku

w sprawie: **zatwierdzenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009-2015.**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) w związku z art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2008r. Nr 14, poz. 92)

Rada Powiatu Wodzisławskiego
uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdza się Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009-2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wodzisławskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Powiatowy Program Działań
na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata
2009 - 2015**

– grudzień 2008 –

Spis treści

Wstęp	3
Część 1: Diagnoza problemów dotyczących osób niepełnosprawnych w powiecie wodzisławskim	5
1.1 Charakterystyka osób niepełnosprawnych	5
1.2 Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności	6
1.3 Ocena potrzeb osób niepełnosprawnych	11
1.4 System szkolnictwa dla osób niepełnosprawnych	12
1.5 Rehabilitacja osób niepełnosprawnych	14
1.5.1 Rehabilitacja społeczna	16
1.5.2 Rehabilitacja zawodowa	18
1.6 Wybrane instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych	23
1.7 Organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne	26
Część 2: Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych	28
2.1 Cele strategiczne i kierunki działań	28
2.2 Analiza działań na rzecz osób niepełnosprawnych w ujęciu SWOT	29
2.3 Harmonogram działań na lata 2009 – 2015	31

Wstęp

W każdym społeczeństwie istnieje pewna grupa osób, które z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób, wypadków czy też skutków wynikających z nieprawidłowych warunków życia nie mają pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej. Ludzi tych określa się najczęściej mianem „osoby niepełnosprawnej” bądź „osoby z niepełnosprawnością”. Światowa Organizacja Zdrowia przyjmuje, że wśród ludności świata ponad 500 milionów to osoby niepełnosprawne, co oznacza, że co dziesiąta osoba jest niepełnosprawna fizycznie lub psychicznie. W Polsce liczbę osób niepełnosprawnych szacuje się na ponad 5 milionów i liczba ta stale rośnie.

Wsparcie dla osób niepełnosprawnych powinno być realizowane w kilku płaszczyznach, tj. w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.) nakłada na powiat obowiązek opracowania i realizacji powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Program powstał w oparciu o konsultacje z przedstawicielami gmin i organizacji oraz instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, co pozwala opracować strategię adekwatną do potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców powiatu i zaproponować optymalne sposoby rozwiązywania ich problemów. Znaczenie działań podejmowanych na poziomie lokalnym podkreśla Deklaracja Madrycka z dnia 21 marca 2002r., która zachęca do koncentracji wysiłków lokalnych podmiotów na działaniach promocyjnych oraz pozyskiwaniu środków na realizację działań wspierających osoby niepełnosprawne.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009 – 2015 został opracowany przez zespół składający się z pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śl.

Prace zespołu toczyły się w oparciu o diagnozę potrzeb osób niepełnosprawnych zgłoszoną przez środowiska lokalne.

Niniejszy program zawiera założenia Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 – 2020 oraz Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005 – 2015, przyjętej uchwałą Rady Powiatu Wodzisławskiego Nr XXXVI/406/2005 z dnia 23 czerwca 2005 r.

Program zakłada rozwiązywanie problemów społecznych oraz propaguje intensyfikację zainicjowanych działań adresowanych do niepełnosprawnych mieszkańców powiatu wodzisławskiego poprzez umożliwienie im pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

Współcześnie w krajach rozwiniętych polityka społeczna skierowana jest na przestrzeganie praw człowieka, zwalczanie dyskryminacji z powodu niepełnosprawności i podniesienie świadomości społecznej oraz edukowanie środowisk osób niepełnosprawnych na temat ich praw i przywilejów, równoprawnego dostępu do szkolnictwa, zatrudnienia i aktywności w życiu publicznym. Akcenty te stanowią kluczowe cele i wyznaczniki działań na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.

Różnorodne aspekty wsparcia zawarte w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych mają na celu tworzenie nowej wizji niepełnosprawności, gdzie osoby niepełnosprawne są niezależnymi obywatelami, w pełni zintegrowanymi ze społecznością. Realizacja zaplanowanych działań pozwoli na włączenie osób niepełnosprawnych w normalny nurt życia społecznego oraz na wyeliminowanie barier społecznych, dyskryminujących osoby niepełnosprawne jako pełnoprawnych obywateli.

Część 1: DIAGNOZA PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE WODZISŁAWSKIM

1.1 Charakterystyka osób niepełnosprawnych

Najnowsza i będąca w powszechnym użyciu definicja niepełnosprawności zawarta w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych mówi: „niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolność do wykonywania pracy zawodowej”.

W powyższym ujęciu osobą niepełnosprawną jest osoba, której właściwości psychofizyczne utrudniają lub uniemożliwiają podejmowanie i efektywne wypełnianie ról społecznych przypisanych do jej płci i wieku w danym kręgu kulturowym. Na role te składają się oczekiwania dotyczące wyglądu, sposobu funkcjonowania i kompetencji osób wypełniających określone zadania związane z pracą czy życiem rodzinnym.

Zbiorowość osób niepełnosprawnych można podzielić na dwie grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie, tj. posiadające odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ uprawniony,
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

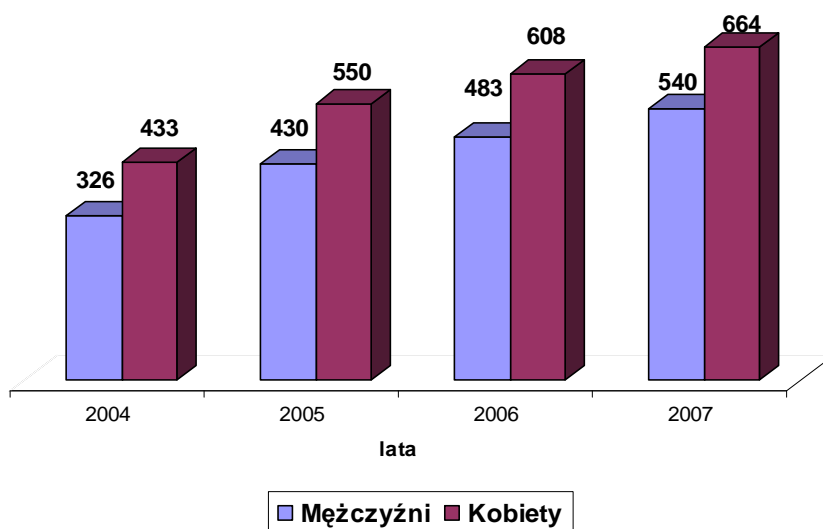
W związku z powyższym Główny Urząd Statystyczny, analizując zjawisko niepełnosprawności do w/w grup zaliczył osoby, które posiadały orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony oraz osoby, które takiego orzeczenia nie posiadały, lecz odczuwały ograniczenia sprawności w wykonywaniu podstawowych czynności odpowiednich dla swojego wieku, jak: zabawa, nauka, praca, samoobsługa. Przyjęcie takiego rozwiązania jest konieczne, ponieważ większość osób niepełnosprawnych nie

ma uregulowanego statusu prawnego swojej dysfunkcji, a do organu orzekającego udaje się w momencie, gdy taki dokument jest im potrzebny do załatwienia konkretnych formalności.

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku 11,8% mieszkańców województwa śląskiego (560,7 tys. osób) było niepełnosprawnych. Odsetek osób niepełnosprawnych w kraju był wyższy i wynosił 14,3%.

1.2 . Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

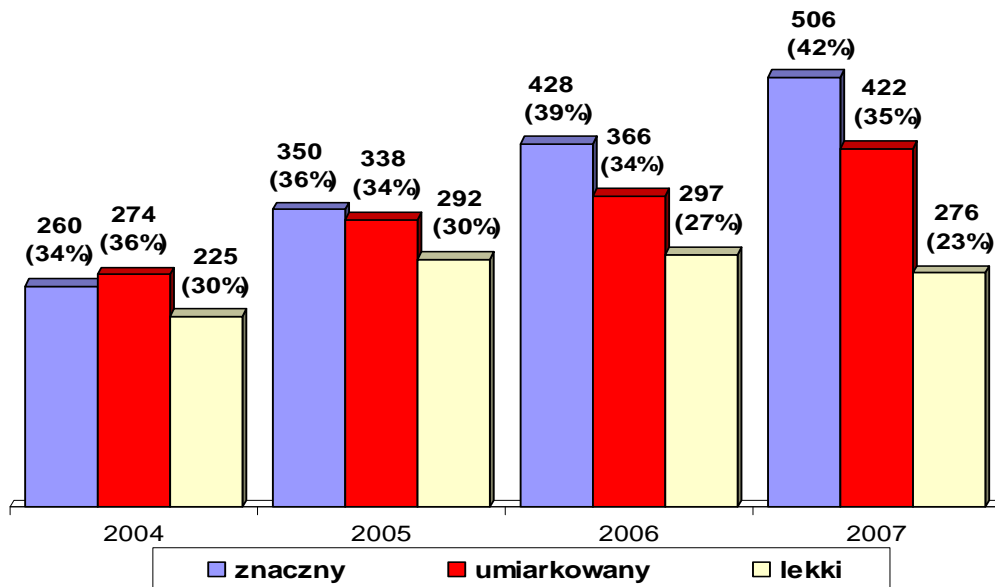
Instytucją, która realizuje zadania określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, dotyczące wydawania orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności dzieciom do lat 16 oraz osobom powyżej 16 roku życia, będących mieszkańcami powiatu wodzisławskiego, jest Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku.

Rys. 1 Ilość orzeczeń wydanych osobom niepełnosprawnym powyżej 16 roku życia w latach 2004-2007

(źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku).

Z powyższych danych wynika, iż z roku na rok zwiększa się ilość wydanych orzeczeń, przy zachowanej podobnej proporcji orzeczeń wydanych dla kobiet i mężczyzn.

Rys. 2. Orzeczenia wydane osobom niepełnosprawnym powyżej 16 roku życia z podziałem na stopnie niepełnosprawności w latach 2004-2007
(źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku).

W ciągu 4 lat zwiększyła się liczba osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności (z 34% w 2004r. do 42% w 2007r.) w stosunku do ogółu wydanych orzeczeń w danym roku kalendarzowym. Równocześnie zmalała liczba osób z lekkim stopniem niepełnosprawności o 7% w ciągu 4 lat.

Poniższe tabele przedstawiają informacje dotyczące ilości wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem grup wiekowych oraz poziomu wykształcenia.

Tabela 1 – Orzeczenia wydane osobom niepełnosprawnym powyżej 16 roku życia z podziałem na wykształcenie i wiek

	2004		2005		2006		2007	
Wyszczególnienie	liczba orzeczeń	odsetek	liczba orzeczeń	odsetek	liczba orzeczeń	odsetek	liczba orzeczeń	odsetek
Wykształcenie:								
podstawowe	344	46%	419	43%	451	41%	458	38%
zawodowe	231	30%	317	32%	371	34%	429	36%
średnie	160	21%	200	20%	221	20%	258	21%
wyższe	24	3%	44	5%	48	5%	59	5%
Wiek:								
16-25 lat	150	20%	159	16%	170	15%	124	10%
26-40	100	13%	138	14%	127	12%	126	10%
41-60	310	41%	407	42%	432	40%	515	43%
pow. 60	199	26%	276	28%	362	33%	439	37%
ogółem	759		980		1 091		1 204	

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku

Analizując powyższe zestawienie m.in. zaobserwowano:

- spadek liczby orzeczeń wydanych osobom z wykształceniem podstawowym (z 46% w 2004r. do 38% w 2007r.),
- wzrost liczby orzeczeń dla osób z wykształceniem wyższym (z 3% w 2004r. do 5% w 2007r.),

Natéżenie niepełnosprawności nasila się wraz z wiekiem. Najwięcej orzeczeń otrzymują osoby powyżej 60 roku życia. Odsetek w tej grupie wiekowej wzrósł na przestrzeni lat 2004 – 2007 o 11%. Równocześnie znacznie zmalała ilość orzeczeń w grupie wiekowej 16 – 25 lat (o 10%).

Tabela 2 – Ilość orzeczeń wydanych osobom niepełnosprawnym poniżej 16 roku życia w podziale na wiek w latach 2004 – 2007

<i>Wiek</i>	2004		2005		2006		2007	
	liczba orzeczeń	odsetek	liczba orzeczeń	odsetek	liczba orzeczeń	odsetek	liczba orzeczeń	odsetek
0-3 lat	83	27%	111	30%	76	26%	99	32%
4-7 lat	68	22%	94	26%	68	23%	66	21%
8-16 lat	156	51%	160	44%	146	51%	143	46%
<i>ogółem</i>	307		365		290		308	

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku

Z powyższego zestawienia wynika, iż ilość wydanych orzeczeń utrzymuje się średnio na podobnym poziomie, przy nieznacznym wzroście w roku 2005. Najwięcej orzeczeń wydano w grupie wiekowej 8-16 lat.

Powszechnie stosowane określenia stopnia niepełnosprawności odnoszą się do wszystkich rodzajów niepełnosprawności i są zbyt ogólne. Podział niepełnosprawności na poszczególne rodzaje dysfunkcji pozwala uszeregować i usystematyzować potrzeby osób niepełnosprawnych, gdyż inne ograniczenia powoduje np. uszkodzenie narządów ruchu, inne zaś utrata słuchu, wzroku lub niepełnosprawność intelektualna. Podstawowe rodzaje dysfunkcji to schorzenia

fizyczne, umysłowo - psychiczne, psychofizyczne oraz pozostałe, natomiast szczegółową charakterystykę poszczególnych dysfunkcji przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3 – Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w zależności od rodzaju dysfunkcji w latach 2004-2007

Rodzaj orzeczenia	2004		2005		2006		2007		razem
	Poniżej 16 roku życia	Powyżej 16 roku życia	Poniżej 16 roku życia	Powyżej 16 roku życia	Poniżej 16 roku życia	Powyżej 16 roku życia	Poniżej 16 roku życia	Powyżej 16 roku życia	
U – upośledzenie umysłowe	22	26	23	39	15	39	14	20	198
P – choroby psychiczne	9	80	13	87	14	92	16	90	401
L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	8	27	12	35	11	52	18	60	223
O – choroby narządu wzroku	8	40	8	28	3	26	7	34	154
R – upośledzenie narządu ruchu	64	214	51	288	43	336	36	401	1 433
E – epilepsja	21	18	33	12	26	23	19	10	162
S – choroby układu oddechowego i krążenia	78	141	115	206	90	217	93	203	1 143
T – choroby układu pokarmowego	3	30	4	41	10	56	6	84	234
M – choroby układu moczowo-płciowego	6	21	12	39	13	58	8	73	230
N – choroby neurologiczne	59	52	62	66	39	71	70	103	522
I – inne	29	110	32	139	26	121	21	126	604
Ogółem:	307	759	365	980	290	1 091	308	1 204	5 304

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku.

W ciągu ostatnich 4 lat najwięcej orzeczeń o stopniu niepełnosprawności zostało wydanych ze względu na dysfunkcję narządu ruchu (1 433 orzeczeń) oraz chorób

układu oddechowego i krążenia (1 143 orzeczeń). Dzieciom i młodzieży do 16 roku życia wydano 1 270 orzeczeń (blisko 24% ogółu).

Większość dysfunkcji organizmu powstaje lub nasila się wraz z wiekiem, stąd około 76% orzeczeń wydano osobom powyżej 16 roku życia. Z powyższego zestawienia wynika, iż Zespół wydał niewielką liczbę orzeczeń w stosunku do szacowanej ponad 18-tysięcznej grupy osób niepełnosprawnych zamieszkującej powiat wodzisławski.

1.3 Ocena potrzeb osób niepełnosprawnych

Zestawienie poniższe zawiera katalog potrzeb osób niepełnosprawnych, zgłoszonych przez instytucje i organizacje, działające na rzecz tych osób:

1. Utworzenie chronionych mieszkań – jako formy przejściowej pozwalającej na usamodzielnienie się osób niepełnosprawnych.
2. Utworzenie ośrodków pobytu dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie, nienadających się ze względu na stan zdrowia do innych form terapii i rehabilitacji w ośrodkach już istniejących w powiecie wodzisławskim.
3. Utworzenie i prowadzenie świetlic i klubów dla osób niepełnosprawnych oraz wspieranie działalności placówek już istniejących.
4. Powołanie powiatowego koordynatora do spraw osób niepełnosprawnych w celu pomocy w załatwianiu spraw tym osobom we wszystkich zakresach problematyki osób niepełnosprawnych.
5. Opracowanie powiatowego informatora w zakresie opisu placówek i instytucji pomocowych (w tym pozarządowych) działających na rzecz osób niepełnosprawnych – także w wersji elektronicznej.
6. Tworzenie i przystosowywanie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
7. Kampania informacyjna dla pracodawców na temat pozyskania środków finansowych, w tym z funduszy Unii Europejskiej do stworzenia warunków do zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

8. Likwidowanie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w środowisku (w instytucjach kultury i oświaty, w organizacjach pożytku publicznego).
9. Dostosowywanie komunikacji miejskiej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
10. Działania na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.
11. Działalność wspomagająca technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

1.4 System szkolnictwa dla osób niepełnosprawnych

Podstawowym zadaniem rehabilitacji jest usprawnienie osoby niepełnosprawnej pod względem fizycznym, psychicznym czy społecznym oraz umożliwienie jej, odpowiednio do wieku i możliwości, zdobycia wykształcenia ogólnego lub zawodowego.

Wszystkie osoby niepełnosprawne, niezależnie od charakteru i stopnia niepełnosprawności, mają prawo do bezpłatnej oświaty i kształcenia zgodnego z ich preferencjami i możliwościami.

Edukacja powinna umożliwiać im:

- osiągnięcie jak najwyższego poziomu własnego rozwoju,
- zdobycie motywacji do nauki przy zastosowaniu odpowiednich środków pomocniczych ułatwiających uczenie się,
- akceptację własnej niepełnosprawności oraz zdobycie umiejętności niezbędnych do przezwycięzania barier, jakie napotykają w życiu.

Szkolnictwo integracyjne jest najskuteczniejszym środkiem budowania solidarności między dziećmi niepełnosprawnymi (w zależności od rodzaju niepełnosprawności) a ich rówieśnikami.

Włączanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do kształcenia i wychowania razem z pełnosprawnymi rówieśnikami w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych

w ramach oddziałów integracyjnych uczy tolerancji do odmienności drugiego człowieka oraz zasady solidarności i demokracji w odniesieniu do niepełnosprawnych koleżanek i kolegów. Wykaz istniejących klas i oddziałów integracyjnych w szkołach i przedszkolach na terenie powiatu wodzisławskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4 - Klasy i oddziały integracyjne w szkołach i przedszkolach na terenie powiatu wodzisławskiego

miasto lub gmina	Placówka	Ilość klas integracyjnych
Wodzisław Śl.	przedszkole	2
	szkoła podstawowa	8
	gimnazjum	5
Rydułtowy	przedszkole	2
	szkoła podstawowa	6
	gimnazjum	3
Radlin	przedszkole	0
	szkoła podstawowa	5
	gimnazjum	0
Gorzyce	przedszkole	0
	szkoła podstawowa	1
	gimnazjum	0
Pszów	przedszkole	1
	szkoła podstawowa	3
	gimnazjum	0

Źródło: Wydział Oświaty Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śl.

Na terenie powiatu wodzisławskiego funkcjonują 36 oddziały integracyjne w placówkach oświatowych różnego typu (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja).

Potrzebę tworzenia klas integracyjnych w placówkach oświatowych na terenie powiatu wodzisławskiego zgłaszają dyrektorzy szkół i placówek. Oprócz tego do monitorowania problemu potrzeb edukacyjnych osób niepełnosprawnych zobowiązana jest Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna.

W powiecie wodzisławskim funkcjonuje Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Wodzisławiu Śl., który obejmuje rewalidację, opiekę i kształcenie dzieci w wieku od 7 do 18 lat, upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim i umiarkowanym, ze sprzężonymi schorzeniami. SOSW organizuje również zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze dla osób upośledzonych w stopniu głębokim od 3 do 25 roku życia, a także wczesne wspomaganie rozwoju dzieci na podstawie opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

W roku szkolnym 2008/2009 uruchomiono pilotażowy oddział integracyjny w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Wodzisławiu Śl., a w latach następnych planuje się utworzyć oddziały integracyjne w szkołach zawodowych.

W ramach likwidacji barier architektonicznych w SOSW w roku 2006 zamontowano platformę pionową, a w roku 2007 - platformę poziomą oraz podjazd dla niepełnosprawnych. W roku 2008 na potrzeby uczniów oddziału integracyjnego w ZSP w Wodzisławiu Śl. zamontowano windę (platformę dźwigową).

1.5 Rehabilitacja osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja w medycynie oznacza przywracanie sprawności fizycznej, psychicznej i społecznej (także zawodowej), utraconej wskutek schorzeń i urazów, przez stosowanie działań usprawniających i terapeutycznych.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia - przy aktywnym uczestnictwie tych osób - możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Profesjonalną rehabilitację cechuje:

- ***powszechność***

Rehabilitacja musi być powszechna, to znaczy dostępna bezpłatnie każdemu, kto jej potrzebuje. Obejmować musi wszystkie dyscypliny medyczne.

- ***wczesne zapoczątkowanie***

Rozpoczęcie wczesne procesu rehabilitacji już w trakcie leczenia, wpływające na kształt programu leczenia prowadzi do skrócenia czasu leczenia i poprawy jego wyników. Wcześniej zapoczątkowana rehabilitacja prowadzi do szybszego powrotu utraconych funkcji przez chorego lub wykształcenie takich mechanizmów kompensacyjnych, które utraconą funkcję organizmu zastąpią lub uzupełnią. Wczesna rehabilitacja obejmuje też zagadnienia profilaktyki leczniczej.

- ***zespołowość (kompleksowość)***

Rehabilitacja zwłaszcza w przypadkach osób ciężko poszkodowanych musi być prowadzona przez zespół wielospecjalistyczny, składający się z lekarzy specjalistów, pielęgniarek, rehabilitantów, służb pomocniczych, psychologów, nauczycieli, pedagogów specjalnych, pracowników socjalnych i innych.

- ***ciągłość***

Rehabilitacja musi być ciągła i nieprzerwana. Rehabilitacja medyczna pozostaje w ścisłym związku z rehabilitacją socjalną i zawodową. Ciągłość rehabilitacji oznacza, że obejmuje ona osoby w trakcie leczenia szpitalnego, następnie w formie opieki ambulatoryjnej i kontynuowana jest w trakcie pobytu osoby niepełnosprawnej w domu, w Zakładzie Pielęgnacyjno - Opiekuńczym oraz w Zakładzie Opiekuńczo - Leczniczym.

Przestrzeganie powyższych założeń daje większe szanse na powrót osoby niepełnosprawnej do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

1.5.1 Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna realizowana jest w szczególności przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzenie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- przywrócenie samodzielności społecznej osobie, która jest jej pozbawiona,
- likwidację barier uniemożliwiających normalne funkcjonowanie,
- edukację osób zdrowych w zakresie koniecznym dla zrozumienia potrzeb niepełnosprawnych i akceptacji ich jako normalnych, pełnoprawnych członków społeczeństwa.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizuje *Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śl.* Są to:

- uczestnictwo osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych,
- zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- zakup sprzętu rehabilitacyjnego,
- likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych,
- finansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w warsztatach terapii zajęciowej,
- zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla instytucji.

Realizacja powyższych zadań finansowana jest ze środków PFRON.

Centrum świadczy usługi z zakresu pomocy społecznej zarówno dla ponad 18 tys. grupy osób niepełnosprawnych, jak i dla pozostałych mieszkańców naszego powiatu. Dysponowanie środkami odbywa się na podstawie analizy potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych.

Organem opiniującym sposób podziału środków PFRON jest Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, powołana przez Starostę Wodzisławskiego. W skład Rady wchodzi przedstawiciele organizacji społecznych, działających na terenie powiatu wodzisławskiego na rzecz osób niepełnosprawnych.

Tabela 5 - Kwota wydatkowanych środków PFRON na poszczególne zadania w latach 2004-2007 [w złotych]

Rodzaj zadania	2004	2005	2006	2007
turnusy rehabilitacyjne	200 674,00	269 589,00	261 030,00	319 431,00
przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	170 062,00	245 656,00	332 257,00	318 495,00
sprzęt rehabilitacyjny	551,00	14 199,00	21 555,00	31 776,00
likwidacja barier	183 809,00	287 623,00	400 768,00	503 994,00
sport, kultura, turystyka i rekreacja	77 597,00	88 830,00	115 686,00	104 385,00
warsztaty terapii zajęciowej	655 963,00	828 074,00	853 130,00	895 317,00

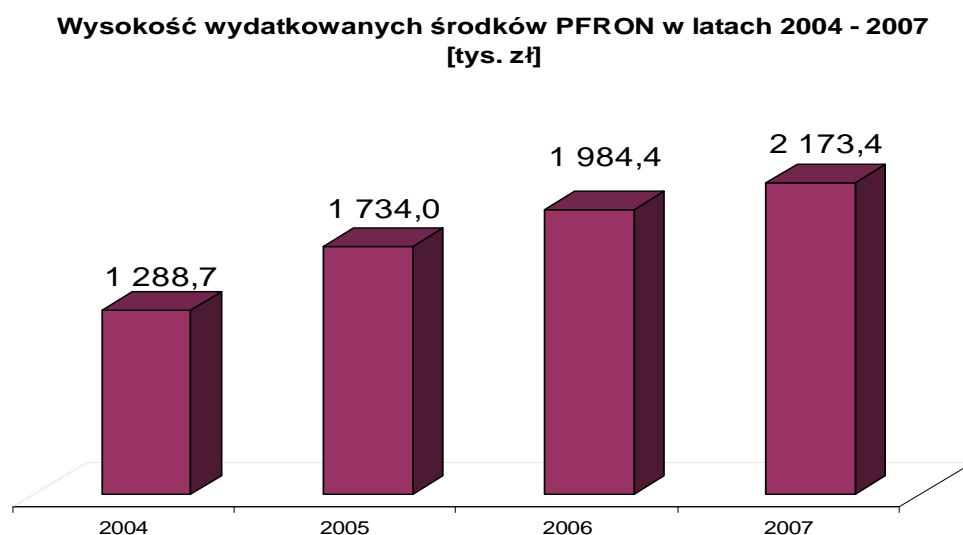
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śl.

Tabela 6 - Liczba osób niepełnosprawnych która otrzymała dofinansowania w latach 2004 - 2007

Rodzaj zadania	2004	2005	2006	2007
turnusy rehabilitacyjne	399	512	460	537
przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	425	434	389	420
sprzęt rehabilitacyjny	2	9	21	28
likwidacja barier	57	98	96	106
sport, kultura, turystyka i rekreacja	2111	2865	2885	3818
warsztaty terapii zajęciowej	61	61	66	66

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śl.

Pomimo, iż kwota środków przekazywanych przez PFRON jest co roku wyższa, nie zaspokaja w 100% potrzeb wynikających ze złożonych wniosków. Na bieżąco prowadzone są działania monitorujące celowość przekazywanych wnioskodawcom środków.

Rys. 3. Kwota środków PFRON, które zostały wydatkowane przez PCPR w Wodzisławiu Śląskim na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej.

Wzrost świadomości społecznej wpływa na stale zwiększającą się liczbę osób, korzystających ze środków PFRON. Pracownicy Centrum informują wszystkich potencjalnych klientów o możliwościach uzyskania dofinansowania ze środków PFRON, organizując „Dni promocji zdrowia” oraz szkolenia dla organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wodzisławskim.

1.5.2 Rehabilitacja zawodowa

Rehabilitacja zawodowa zajmuje się przywróceniem zdolności do aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im korzystania z:

- poradnictwa zawodowego,
- szkolenia i przekwalifikowania zawodowego,
- pośrednictwa pracy.

Osoby bezrobotne oraz poszukujące pracy posiadające stopień niepełnosprawności zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wodzisławiu Śl. są objęte usługami rynku pracy z zakresu **poradnictwa zawodowego**. Doradcy zawodowi pomagają osobom niepełnosprawnym w wyborze odpowiedniego stanowiska pracy, biorąc pod uwagę ich doświadczenie zawodowe, kwalifikacje, umiejętności i predyspozycje psychofizyczne. Praca doradców zawodowych polega również na uświadamianiu pracodawcom potrzeb i możliwości tych osób, wynikających z ich niepełnosprawności.

Zadania z zakresu **szkoleń oraz przekwalifikowania** osób niepełnosprawnych w celu zaktywizowania zawodowego realizowane są w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wodzisławiu Śl. poprzez:

- szkolenia mające na celu uzyskanie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji,
- szkolenia zwiększające umiejętności osób niepełnosprawnych w zakresie poruszania się na rynku pracy, w tym umiejętności w ramach efektywnego poszukiwania pracy.

Właściwy system szkoleń i możliwość przekwalifikowania pozwala na:

- wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy,
- zapobieganie ich wykluczeniu społecznemu,
- osiągnięcie wysokiego poziomu ich funkcjonowania w dynamicznie rozwijającym się społeczeństwie.

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wodzisławiu Śl. są objęte usługami **pośrednictwa pracy** w zakresie udzielania pomocy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia poprzez:

- kierowanie do pracy na stanowiska zgodne z predyspozycjami,
- informowanie o możliwościach zatrudnienia na terenie powiatu wodzisławskiego.

Osoby niepełnosprawne otrzymują oferty pracy na otwartym rynku, są też kierowane na staż lub przygotowanie zawodowe w miejscu pracy. W roku 2006 w ramach stażu i przygotowania zawodowego skierowano 20 osób niepełnosprawnych, natomiast w roku 2007 z tych form skorzystało 13 osób.

Spośród wszystkich osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie w latach 2004 – 2007, zatrudnienie podjęło 413 osób.

Na terenie działania powiatu wodzisławskiego funkcjonuje 7 zakładów pracy chronionej zatrudniających 227 osób niepełnosprawnych.

Poniższa tabela przedstawia wykaz zakładów pracy chronionej z powiatu wodzisławskiego.

Tabela 7 – Wykaz zakładów pracy chronionej z powiatu wodzisławskiego

Nazwa firmy	Adres	Stan zatrudnienia osób niepełnosprawnych na dzień 30.09.2008
Zakład Odzieżowy SUMMER – CHA Latocha Ewa	ul. Górnicza 17 Wodzisław Śl.	48
DISPOHL Beata Kocur - Szcotok	ul. Łużycka 42 d 44-300 Wodzisław Śl.	33
Biuro Rachunkowe Helena Siebor	ul. Wałowa 51 44-300 Wodzisław Śl.	21
Chłodnie Śląskie IGLOKRAK Sp.z.o.o.	ul. Markłowicka 45 44-300 Wodzisław Śl.	22
Fabryka Zamków Błyskawicznych SAS	ul. Markłowicka 34 44-300 Wodzisław Śl.	45
OSTRAWA Firma Gastronomiczno – Handlowa S.C.	ul. Kubsza 28 44-300 Wodzisław Śl.	42
PPHU PRINTY POLAND Edwin i Barbara Koralewscy	ul. Kubsza 18 44-300 Wodzisław Śl.	16

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śl.

W latach 2004-2008 do urzędu pracy zgłoszono 300 ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. Najwięcej miejsc pracy zgłoszono na stanowiska: pracownik produkcji, osoba do sprzątnia, dozorca/stróż, robotnik gospodarczy, pracownik administracyjno biurowy, sprzedawca, krawiec, introligator.

Dobór i rekrutacja pracowników odbywa się poprzez skierowania indywidualne oraz organizowanie giełd pracy. W latach 2004 – 2008 zorganizowano 4 giełdy pracy, w których wzięło udział 67 osób niepełnosprawnych. Dzięki tym formom współpracy pracodawcy mogą dokonać szybkiej selekcji osób zainteresowanych ich ofertą.

Osoby niepełnosprawne, które planują podjąć działalność gospodarczą mają możliwość skorzystania z dofinansowania w oparciu o środki PFRON.

W latach 2004-2007 pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej udzielono 4 osobom niepełnosprawnym, natomiast w 2008 r. jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymały 2 osoby.

Nowelizacja ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 20.07.2008 r. rozszerzyła zakres pomocy finansowej, o którą mogą ubiegać się pracodawcy tworzący miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych o następujące instrumenty:

- zwrot kosztów poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy,
- zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy,
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej,
- zwrot kosztów wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne oraz poszukujące pracy w powiecie wodzisławskim w latach 2004-2007 w podziale na gminy.

Tabela 8 - Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne oraz poszukujące pracy w powiecie wodzisławskim w latach 2004-2007 w podziale na gminy

	2004	2005	2006	2007
Gmina				
	bezrobotni i poszukujący pracy	bezrobotni i poszukujący pracy	bezrobotni i poszukujący pracy	bezrobotni i poszukujący pracy
Wodzisław Śląski	123	113	106	87
Rydułtowy	63	60	52	33
Radlin	40	33	28	27
Pszów	26	23	24	23
Godów	17	19	14	10
Gorzyce	43	40	37	35
Lubomia	6	6	9	5
Marklowice	10	6	5	5
Mszana	8	4	6	7
Ogółem	336	304	281	232

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śl.

Na przestrzeni analizowanych lat nastąpił spadek liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne i poszukujące pracy o 31%. Dynamika spadku ilości ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie w latach 2004 – 2007 wynosiła 61% i była dwukrotnie wyższa niż w przypadku osób niepełnosprawnych. Powodem znacznie większych trudności w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia przez te osoby jest istnienie szeregu barier: architektonicznych, urbanistycznych, psychologicznych i innych.

1.6 Wybrane instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Na terenie powiatu wodzisławskiego istnieje wiele instytucji, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych. Do nich można zaliczyć między innymi:

Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo - Leczniczy w Gorzycach, który udziela specjalistycznych świadczeń zdrowotnych z zakresu promocji zdrowia oraz realizuje zadania przewidziane dla Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień od alkoholu i współuzależnień. Ośrodek oferuje również całodobową opiekę i pielęgnację nad chorymi i niepełnosprawnymi.

Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Wodzisławiu Śl., który udziela całodobowych specjalistycznych świadczeń zdrowotnych, rehabilitacyjnych oraz zapewnia opiekę lekarską, pielęgnarską, terapię zajęciową osobom niepełnosprawnym i przewlekle chorym.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Gorzycach zwany jest placówką pobytu dziennego dla osób niepełnosprawnych z Zakładu Opiekuńczo Leczniczego WOŁOiZOL i osób z terenu powiatu wodzisławskiego. W warsztatach uczestniczą niepełnosprawni pensjonariusze Zakładu Opiekuńczo Leczniczego WOŁOiZOL oraz mieszkańcy Gminy Gorzyce i okolic.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Wodzisławiu Śląskim obejmuje wsparciem osoby niepełnosprawne z terenu powiatu wodzisławskiego.

W/w warsztaty realizują zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej zmierzające do poprawy sprawności ogólnego rozwoju, niezbędnej do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rehabilitację zawodową mającą na celu przygotowanie osób niepełnosprawnych do wykonywania pracy zarobkowej.

Stosowane techniki terapii zajęciowej mają na celu:

- nabycie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- nabycie psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi, którego podopiecznymi jest 25 osób z zaburzeniami psychicznymi o charakterze psychotycznym znajdujących się w stanie remisji i nie wymagających aktualnie całodobowej opieki psychiatrycznej. Ośrodek zapewnia pomieszczenia i urządzenia niezbędne do prowadzenia zajęć terapeutyczno – rehabilitacyjnych. Osobom korzystającym z usług Domu, oferuje się wsparcie w formie kontaktu indywidualnego z terapeutą psychologiem, pracownikiem socjalnym i lekarzem psychiatrą. Klienci Ośrodka mają zapewniony co najmniej jeden posiłek dziennie, który przygotowuje się wspólnie w ramach treningu kulinarnego.

Dom Pomocy Społecznej w Gorzycach jest jednostką organizacyjną Samorządu Powiatu Wodzisławskiego i posiada 218 miejsc. Przeznaczony jest dla osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych fizycznie. Dom jest koedukacyjny, w formie opieki całodobowej zapewnia zaspokojenie niezbędnych potrzeb: bytowych, opiekuńczych i wspomagających (organizowanie czasu wolnego) na poziomie obowiązującego standardu. W DPS Gorzyce znajduje się kaplica, sala widowiskowa, sklep – kawiarnia, gabinet kosmetyczno – fryzjerski, poczta.

Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej jest placówką stacjonarną przeznaczoną dla dzieci i młodzieży żeńskiej z upośledzeniem umysłowym oraz dysfunkcjami narządu ruchu. W placówce przebywają aktualnie 53 osoby, które korzystają z wielu form terapii i rehabilitacji. Rozwijany jest kontakt ze środowiskiem lokalnym, z instytucjami kulturalnymi i oświatowymi. Szczególny akcent położony jest na pogłębianie kontaktu mieszkanek z rodzinami.

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Wodzisławiu Śl. tworzą:

1. Szkoła Podstawowa Specjalna o strukturze organizacyjnej: klasy I-VI dla dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim oraz dla dzieci upośledzonych w stopniu umiarkowanym i znacznym (tworzące oddziały edukacyjno-terapeutyczne).
2. Gimnazjum Specjalne: dla młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu lekkim oraz dla młodzieży upośledzonej w stopniu umiarkowanym i znacznym.
3. Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim.
4. Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy, dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym.
5. Zespoły Zajęć Rewalidacyjno-Wychowawczych dla dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim.
6. Internat dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym.

Wychowankami Ośrodka są dzieci i młodzież upośledzona umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim. Do Ośrodka przyjmowani są wychowankowie zakwalifikowani do kształcenia specjalnego przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną oraz skierowani przez właściwy organ zgodnie z odrębnymi przepisami.

Wodzisławski Ośrodek Rehabilitacji i Terapii Dzieci i Młodzieży funkcjonuje jako samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej. Podstawowym celem WORiT jest wieloprofilowe leczenie, rehabilitacja i usprawnianie dzieci i młodzieży z następstwami uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego i układu ruchu poprzez:

- badania i porady lekarskie
- leczenie

- rehabilitację leczniczą
- pielęgnację i opiekę
- diagnostykę: logopedyczną, pedagogiczną, psychologiczną
- specjalistyczne formy terapii medycznej, psychologicznej, logopedycznej, pedagogicznej

1.7 Organizacje pozarządowe wspierające osoby niepełnosprawne

Na terenie powiatu wodzisławskiego działa szereg organizacji pozarządowych, które zrzeszają osoby niepełnosprawne i ich rodziny. Organizacje pozarządowe stanowią niezbędny element rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, gdyż umożliwiają integrację społeczną osób niepełnosprawnych z osobami zdrowymi.

Poniższa tabela zawiera opis wybranych organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych:

Tabela 9 – Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu wodzisławskiego

<i>Lp</i>	<i>Nazwa organizacji</i>	<i>Cele działania organizacji</i>
1.	Polski Związek Niewidomych w Wodzisławiu Śl.	Związek zrzesza osoby niewidome i słabowidzące w celu ich społecznej integracji, rehabilitacji, wyrównywania szans w dostępie do informacji, edukacji, zatrudnienia i szeroko pojętej aktywności społecznej, a także w celu ochrony praw obywatelskich.
2.	Fundacja Na Dobro Domu Pomocy Społecznej w Gorzycach	Niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym oraz wspomaganie Domu Pomocy Społecznej w Gorzycach, prowadzenie DPS i Ośrodków Wsparcia o zasięgu ponadlokalnym.
3.	Stowarzyszenie Rodzin i Osób Niepełnosprawnych w Rydułtowach	Rozwój lecznictwa, rehabilitacji, opieki i nauczania osób będących pod opieką stowarzyszenia, pomaganie w tworzeniu godnego życia osobom niepełnosprawnym oraz pomocy ich rodzinom, utrzymywanie stałych kontaktów ze społecznością niepełnosprawnych, współdziałanie z innymi organizacjami i instytucjami w celu wykonywania zadań statutowych.
4.	Towarzystwo Przyjaciół Pszowa	Rozwój lecznictwa, rehabilitacji, opieki i nauczania osób będących pod opieką stowarzyszenia, pomaganie w tworzeniu godnego życia osobom niepełnosprawnym oraz pomocy ich rodzinom. Ochrona praw jakie przysługują niepełnosprawnym oraz ich rodzicom i opiekunom.
5.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Wodzisławiu Śląskim	Troska o jakość warunków życia dziecka, jego wszechstronny rozwój, zdrowie, bezpieczeństwo, podmiotowość i godność m.in. inicjowanie i rozwijanie specjalistycznych form pomocy, wychowania, opieki i usamodzielniania dziecka niepełnosprawnego i przewlekle chorego.

<i>Lp</i>	<i>Nazwa organizacji</i>	<i>Cele działania organizacji</i>
6.	Stowarzyszenie Radlińskie Biuro Porad Obywatelskich	Pomoc społeczna, w tym rodzicom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
7	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Pokochaj mnie” w Gorzycach	Udzielanie wszechstronnej pomocy dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej przebywającym min. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinach zastępczych, pogotowiach rodzinnych oraz udzielanie pomocy dzieciom i rodzinom, które z racji różnorodnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej w tym pomoc osobom niepełnosprawnym.
8	Wodzisławskie Stowarzyszenie Amazonek	Działalność na rzecz osób dotkniętych problemami chorób nowotworowych ze szczególnym uwzględnieniem nowotworów piersi oraz działań profilaktycznych ukierunkowanych na poprawę ich warunków życia oraz zwiększenie uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym m.in. poprzez działanie na rzecz osób niepełnosprawnych, promocję zatrudnienia i aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy.
9	Stowarzyszenie Diabetyków w Wodzisławiu Śląskim	Pomoc osobom chorym na cukrzycę poprzez podejmowanie działań w interesie osób starszych, niepełnosprawnych, opieka nad chorymi i ich rodzinami, organizowanie spotkań edukacyjnych, działania profilaktyce i prozdrowotne, współpraca z innymi organizacjami pozarządowymi.
10	Stowarzyszenie „Radlińska Przystań” W Radlinie	Działania na rzecz rozwoju leczenia, rehabilitacji, opieki zdrowotnej oraz nauczania dzieci i osób niepełnosprawnych, utrzymywanie kontaktów ze społecznością ludzi niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych, pomoc psychologa, logopedy, porady prawne.
11	Bractwo Osób Niepełnosprawnych Związku Górnośląskiego w Gorzycach	Działalność na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, rehabilitacji osób niepełnosprawnych, integracji środowiska osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną oraz pomoc i doradztwo prawne.
12	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Wodzisławiu Śl.	Podejmowanie działań w interesie wszystkich osób niepełnosprawnych, utrzymywanie stałych kontaktów ze społecznością ludzi niepełnosprawnych, ochrona praw jakie im przysługują, reprezentowanie interesu osób niepełnosprawnych i ich rodzin wobec władz i instytucji samorządowych, wspieranie moralne i edukacja rodziców dzieci niepełnosprawnych, umożliwiającą im szerszy dostęp do ośrodków wspomagających rozwój osób niepełnosprawnych, organizowanie turnusów szkoleniowo – rehabilitacyjnych.

Część 2: PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

2.1 Cele strategiczne i kierunki działań

Celem strategicznym programu jest wskazanie priorytetów mających na celu wspieranie niepełnosprawnych mieszkańców powiatu wodzisławskiego poprzez umożliwienie pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

Cele szczegółowe programu:

- I. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.
- II. Wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez częściowe dofinansowanie pracodawcom kosztów zatrudnienia oraz zorganizowania miejsca pracy.
- III. Promowanie i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości osób niepełnosprawnych.
- IV. Dostosowanie kwalifikacji, wiedzy i umiejętności osób niepełnosprawnych do zmian zachodzących na rynku pracy.
- V. Podnoszenie jakości usług urzędu skierowanych do osób niepełnosprawnych.
- VI. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy i kreowanie ścieżki zawodowej osób niepełnosprawnych.
- VII. Wsparcie dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi.
- VIII. Usuwanie barier w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych.

Powyższe cele szczegółowe programu są zgodne z zapisami zawartymi w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005-2015, które koncentrują się na rozwiązywaniu problemów społecznych w dwóch obszarach strategicznych:

- rozwoju ekonomicznego i aktywizacji rynku pracy,
- rozwiązywania problemów społecznych.

2.2 Analiza działań na rzecz osób niepełnosprawnych w ujęciu SWOT

<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>
<ul style="list-style-type: none">○ Utworzenie Zakładu Aktywizacji Zawodowej.○ Dobrze wykształcona i wykwalifikowana kadra działająca na rzecz osób niepełnosprawnych.○ Możliwość korzystania z usług wyspecjalizowanych ośrodków wsparcia m. in. POWZP, warsztatów zajęciowych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.○ Funkcjonowanie 7 zakładów posiadających status zakładów pracy chronionej.○ Funkcjonowanie na terenie Rybnika Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydającego orzeczenia dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu wodzisławskiego.○ Funkcjonowanie Domów Pomocy Społecznej.○ Funkcjonowanie Zakładu Pielęgnacyjno - Opiekuńczego.	<ul style="list-style-type: none">○ Ograniczony dostęp do instytucji użyteczności publicznej i innych poprzez istniejące bariery architektoniczne i inne.○ Niska świadomość pracodawców o możliwościach i warunkach zatrudniania osób niepełnosprawnych.○ Brak kompleksowego systemu informacyjnego oraz systemu monitorowania problemów osób niepełnosprawnych.○ Niska świadomość społeczna nt. niepełnosprawności.○ Ograniczone środki finansowe przeznaczone na rehabilitację niepełnosprawnych.○ Brak ośrodków wsparcia dla osób nie objętych działaniem w ramach istniejących placówek, świetlic środowiskowych, świetlic integracyjnych dla osób niepełnosprawnych○ Słabo rozwinięte usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

Szanse

- Możliwość pozyskiwania środków z PFRON, Funduszu Pracy oraz funduszy UE na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Pogłębianie współpracy pomiędzy jednostkami samorządu powiatowego, a organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Zwiększenie aspiracji edukacyjnych osób niepełnosprawnych.
- Inicjowanie oraz wspieranie przedsięwzięć o charakterze integracyjnym.
- Wzrost dostępności do edukacji.

Zagrożenia

- Dyskryminacja osób niepełnosprawnych wynikających z niskiej świadomości społecznej.
- Długotrwała i skomplikowana procedura legislacyjna aktów prawnych dotyczących działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Bardzo mała znajomość problematyki osób niepełnosprawnych wśród polityków, działaczy samorządowych i społeczności lokalnych.

2.3 Harmonogram działań na lata 2009 – 2015

Tabela 10 - Harmonogram działań na lata 2009 – 2015

Cele szczegółowe	Zadanie	Planowany termin realizacji	Realizator zadania	Koordynator zadania	Źródło finansowania
Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	Prowadzenie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez dofinansowywanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i sprzęt rehabilitacyjny	na bieżąco	PCPR	PCPR	PFRON
	Realizacja i rozwój środowiskowych form rehabilitacji poprzez tworzenie nowych i prowadzenie oraz wspieranie już istniejących warsztatów terapii zajęciowej, świetlic i klubów dla osób niepełnosprawnych	na bieżąco	JST, NGO	PCPR/OPS/OS	PFRON/ZP
	Powołanie Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych	2009/2010	Samorząd Powiatowy	PCPR	JST
	Nawiązywanie współpracy międzynarodowej z organizacjami pozarządowymi.	na bieżąco	ZP	ZP/JOP	JST/ZP
Wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez częściowe dofinansowanie pracodawcom kosztów zatrudnienia oraz zorganizowania miejsca pracy	Prowadzenie Zakładu Aktywności Zawodowej	na bieżąco	Samorząd Powiatowy, PUP, PCPR	PCPR	PFRON, ZP
	Refundacja kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON
	Refundacja kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON
	Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON
	Refundacja kosztów wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON

Cele szczegółowe	Zadanie	Planowany termin realizacji	Realizator zadania	Koordynator zadania	Źródło finansowania
Promowanie i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości osób niepełnosprawnych	Udostępnianie i rozpowszechnianie informacji dla osób niepełnosprawnych o możliwościach ubiegania się o dotacje na podjęcie działalności	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON/FP
	Wsparcie dla osób niepełnosprawnych zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez usługi doradcze	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON/FP
	Udzielanie osobom niepełnosprawnym dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON/FP
Dostosowanie kwalifikacji, wiedzy i umiejętności osób niepełnosprawnych do zmian zachodzących na rynku pracy	Zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON
	Organizowanie i finansowanie kosztów szkolenia, przekwalifikowania zawodowego, stażu oraz przygotowania zawodowego w miejscu pracy dla osób niepełnosprawnych	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON/FP
Podnoszenie jakości usług PUP skierowanych do osób niepełnosprawnych	Prowadzenie kampanii informacyjnej dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne	na bieżąco	PCPR/PUP	PUP	PFRON/ZP/EF
	Organizacja targów i giełd pracy	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON/FP
	Stworzenie swobodnego dostępu do informacji dla osób niepełnosprawnych poprzez zorganizowanie w urzędzie stanowiska „aktywizacji osób niepełnosprawnych” oraz umożliwienie kontaktu elektronicznego (strona internetowa, poczta elektroniczna, komunikator gg).	2008 / 2009	PUP	PUP	PFRON/FP
	Marketing usług pośrednictwa pracy (dostosowanie do różnorodnych oczekiwań pracodawców) celem pozyskania nowych partnerów rynku pracy, utrzymywania kontaktów już istniejących i zwiększenie liczby ofert pracy dla osób niepełnosprawnych	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON/FP

Cele szczegółowe	Zadanie	Planowany termin realizacji	Realizator zadania	Koordynator zadania	Źródło finansowania
Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy i kreowanie ścieżki zawodowej osób niepełnosprawnych	Upowszechnianie i popularyzacja informacji o usługach poradnictwa zawodowego wśród mieszkańców powiatu.	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON/FP
	Pomoc osobom niepełnosprawnym w wyborze odpowiedniego zawodu poprzez: - prowadzenie poradnictwa indywidualnego i grupowego, - realizację Indywidualnych Planów Działania (IPD) wobec osób mających szczególne trudności w wejściu na rynek pracy	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON/FP
	Aktywizacja bezrobotnych w ramach zajęć Klubu Pracy	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON/FP
Wsparcie dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi.	Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	na bieżąco	OPS	OPS	JST
	Prowadzenie i rozwijanie infrastruktury środowiskowych domów samopomocy	na bieżąco	Gminy	Gminy/PCPR	JST
	Poszerzanie i rozwój form działalności Powiatowego Ośrodka Wsparcia	na bieżąco	ZP	POWZP	SW
	Tworzenie mieszkań chronionych	na bieżąco	JST	PCPR/OPS	JST
	Utworzenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych	na bieżąco	POWZP	POWZP	AR/EFS
	Utworzenie grupy wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych	na bieżąco	POWZP	POWZP	AR/EFS
	Zwiększenie liczby oddziałów integracyjnych w placówkach oświatowych	na bieżąco	JST	JST	JST

Cele szczegółowe	Zadanie	Planowany termin realizacji	Realizator zadania	Koordynator zadania	Źródło finansowania
Usuwanie barier w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych.	Tworzenie przyjaznego środowiska dla osób niepełnosprawnych, likwidacja barier transportowych, urbanistycznych i architektonicznych oraz barier w komunikowaniu się	na bieżąco	PCPR/Gminy	PCPR	PFRON, środki własne Gminy/Miasta/Powiatu
	Dostosowanie obiektów służby zdrowia do potrzeb osób niepełnosprawnych	na bieżąco	JST	WZ/ZOZ	PFRON/JST/EFS
	Przystosowanie środków transportu (w tym publicznego) dla potrzeb osób niepełnosprawnych na terenie powiatu	na bieżąco	JST	ZP	środki zewnętrzne, sponsorzy, przewoźnicy
	Zakup środków transportu (w tym publicznych) na potrzeby osób niepełnosprawnych na terenie powiatu	na bieżąco	JST	ZP	środki zewnętrzne, sponsorzy, przewoźnicy

Wykaz użytych skrótów:

AR – środki administracji rządowej

DPS – Dom Pomocy Społecznej

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

JST – Jednostki Samorządu Terytorialnego

JOP – Jednostki Organizacyjne Powiatu

NGO – Organizacje Pozarządowe

OPS – Ośrodki Pomocy Społecznej

OS – Organizacje Społeczne

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

POWZP – Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

SOSW – Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy

WOLOiZOL – Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo
– Leczniczy

ZPO – Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy

WORiT - Wodzisławski Ośrodek Rehabilitacji i Terapii Dzieci i Młodzieży

WÓJT – Wójtowie, Prezydenci Miast, Burmistrzowie

ZOZ – Zakład Opieki Zdrowotnej

ZP – Zarząd Powiatu

ZSP – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych

SW – Samorząd Województwa

Uzasadnienie
do projektu uchwały Nr XXVIII/.../2008
Rady Powiatu Wodzisławskiego
z dnia 22 grudnia 2008r.

w sprawie : **zatwierdzenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009-2015**

Zgodnie z art.35a ust 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz.U z 2008r. Nr 14, poz.92) Rada Powiatu w formie uchwały zatwierdza Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

Program niniejszy zawiera założenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005 – 2015, przyjętej uchwałą Rady Powiatu Wodzisławskiego Nr XXXVI/406/2005 z dnia 23 czerwca 2005r.

W programie zostały ujęte zapisy będące wynikiem konsultacji i uzgodnień z członkami Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych i kierownikami jednostek organizacyjnych z terenu powiatu wodzisławskiego, działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program został pozytywnie zaopiniowany przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim

/-/ mgr Irena Obiegły

DYREKTOR
Powiatowego Urzędu Pracy
w Wodzisławiu Śląskim

/-/ mgr Anna Słotwińska-Plewka